

Nr 251

Av herr **Sköldin m. fl.**, *angående rätt för kommun att uttaga avgifter för finansiering av allmän avstjälpningsplats och destruktionsanläggning.*

(Lika lydande med motion nr 276 i Första kammaren)

Enligt gällande rätt torde det ingå i kommuns allmänna åligganden att i mån av behov anordna allmän avstjälpningsplats och/eller allmän destruktionsanläggning. Då finansieringen av kommuns allmänna åligganden i regel måste ske genom beskattning, har kommunen icke rätt att taga ut avgifter till täckande av därmed förbundna kostnader. Däremot är kommun oförhindrad att uttaga avgifter för bortforsling av sopor och avfall till avstjälpningsplats eller destruktionsanläggning. Vidare äger kommun rätt att uttaga särskild tippningsavgift för avfall från industrier eller liknande företag men däremot icke för hushållsavfall eller annan liknande orenlighet. I sistnämnda hänseende må erinras om att det icke sällan föreligger svårighet att bedöma vad som är industrisopor och vad som är hushållssopor (liknande). Inom ett så begränsat område, som här berörts, har kommun rätt att för vissa prestationer uttaga särskild avgift och för vissa andra ej någon sådan avgift, varjämte bör framhållas, att vissa avgifter skola betalas av fastighetsägarna och andra av hyresgästerna. Mot bakgrunden av dessa oenhetliga bestämmelser anse vi, att en revidering av lagstiftningen på detta område är i högsta grad påkallad.

En sådan revision bör ha till syfte att införa rätt för kommun att genom avgifter täcka samtliga sina kostnader för omhändertagande av avfall. Härigenom skulle lagstiftningen på detta område förenklas i väsentlig grad. Men man skulle icke enbart vinna denna fördel. En sådan lagstiftning skulle även vara till stöd för en önskvärd utveckling på detta område, särskilt inom städerna och landsbygdens tätorter. Erfarenheten visar att kommunerna för att tillgodose de sanitära kraven haft och i ännu större grad ha svårigheter att kunna förlägga sina avstjälpningsplatser för avfall i eller inom rimlig närhet till vederbörande kommun. För att undvika alltför stora transportkostnader, som enligt gällande lag skola betalas av fastighetsägaren eller i förekommande fall av hyresgästen, har kommun genom den tekniska utvecklingen under senaste tiden möjlighet att bygga förbränningsanläggningar för sopor. Dessa anläggningar äro — i motsats till vanliga avstjälpningsplatser — ur sanitär synpunkt mycket förnämliga. Den om-

ständigheten att kommuns kostnader för sådana anläggningar icke få täckas genom avgifter hindrar självfallet en önskvärd utveckling på området. Men även ur naturskyddssynpunkt är det av största betydelse att utvecklingen ledes dithän, att de »gamla» avstjälningsplatserna bytas ut mot förbränningsanläggningar. Det förekommer icke sällan att invånarna från tätorter taga med sig en billast med skräp och stjälp ut i första bästa sopbacke eller att man proppar vägförvaltningens soptunnor så fulla med skräp, att det inte blir någon plats för vägtrafikanternas normala avfall. Denna nedskräpning i naturen är det angeläget att komma till rätta med. Ett införande av rätt för kommun att genom avgifter täcka sina kostnader för sopförbränningsanläggning, varigenom kommunerna finge större möjligheter att bygga sådana anläggningar, skulle med säkerhet vara av värde för vårt lands naturskydd.

Gentemot en avgiftsfinansiering för kommunerna kan andragas, att den medför en annan kostnadsfördelning kommunmedlemmarna emellan än vid skattefinansiering. Även om detta är riktigt i och för sig, torde dock av skäl, som ovan nämnts, fördelarna för kommunmedlemmarna väga betydligt tyngre än nackdelarna, om utvecklingen ledes in på rätt spår. Den allmänna standardstegring som skett för vårt folk ger också belägg för att en avgiftsfinansiering mycket väl skulle kunna bäras av den enskilde. Och det är för övrigt sannolikt att de totala kostnaderna för ordnandet av sopproblemet i våra tätorter skulle bli lägre, om utvecklingen ginge mot byggandet av sopförbränningsanläggningar. Om totalkostnaderna sålunda blir mindre, synes det än mindre befogat att hysa några farhågor för hyreshöjningar vid införandet av kommunal avgiftsrätt. För övrigt bör införandet av en lagstiftning med rätt till avgiftsfinansiering förknippas med uttryckligt villkor, att kommun har *rätt men ej skyldighet* att tillämpa en sådan lag. Kommunen själv skall sålunda få välja den form av finansiering som den vill tillämpa.

Skälen för avgiftsfinansiering på ifrågavarande område torde i stort sett vara desamma som legat till grund för införandet av va-avgifter. De tyngst vägande och avgörande skälen för sistnämnda avgifter voro utan tvivel de sanitära förhållandena. Även om fastigheternas värde kan påverkas av avloppsnätets beskaffenhet, var dock icke detta skäl utslagsgivande för införandet av va-lagen, utan den fundamentala och dominerande faktorn därför var den sanitära frågan. Och vad är det som säger att icke fastigheterna stiga i pris, om sopproblemet är ordnat på ett rationellt och billigt sätt? Men det är att observera, att va-avgifterna finansiera även de anläggningar, där avloppsvattnet renas för möjliggörande av dess utsläppande i sjöar och vattendrag. Kostnaderna för sådana reningsanläggningar äro enorma men torde knappast påverka fastigheternas värde i städerna och övriga tätorter.

Som vi påpekat kunna på frågan om införandet av avgiftsrätt för kommunerna på hithörande område läggas flera aspekter, såsom bostadspoli-

tiska, naturvårdande och sanitära. Vi vilja icke taga ställning till på vilket sätt lagstiftningen bör ändras, utan vi önska att en erforderlig revidering av gällande bestämmelser omedelbart göres i syfte att nå det mål som vi ovan angivit.

Under åberopande av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en skyndsam översyn av gällande lagbestämmelser på hithörande område i syfte att göra det möjligt för kommun att uttaga avgift för finansiering av kommunens samtliga kostnader för anordnande av allmän avstjälpningsplats och/eller allmän destruktionsanläggning.

Stockholm den 26 januari 1961

P. A. Sköldin

Karl-Gust. Andersson

Svante Lundkvist

Hans Wachtmeister

Carl-Erik Johansson

Bror E. Nyström

i Södertälje

Thure Andersson

Göran Petterson

Rune Johansson

i Ronneby

i Norrköping

Nr 252

Av herr Nilsson i Lönsboda, om ändrat förfarande vid bildande av vägsamfällighet i visst fall.

(Lika lydande med motion nr 285 i Första kammaren)

Stockholm den 25 januari 1961

Arvid Nilsson

i Lönsboda
